

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки
і підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльнос-
ті

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Стратегія сталого розвитку»

Рівень вищої освіти:	<u>другий (освітньо-науковий)</u>
Спеціальність:	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма:	<u>Бізнес-економіка</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2021-2022 н.р., семестр 1</u>
Курс (рік навчання)	<u>1</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Аліна Бурляй
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/burlyaj-alina-pavlivna.html
Контактна інформація лектор (e-mail)	aburlyay@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1336

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Мета курсу – формування у майбутніх фахівців з бізнес-економіки сучасного мислення на засадах концепції сталого розвитку суспільства та системи спеціальних знань у сфері прийняття управлінських рішень, набуття практичних умінь та навичок з організації та управління з використанням системного підходу та урахуванням наслідків діяльності по відношенню до довкілля та якості життя. А також просування суспільства на шляху сталого розвитку та забезпечення безпечних умов існування людства в майбутньому.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">- ознайомити студентів з передумовами та необхідністю переходу суспільства на засади сталого розвитку;- розглянути взаємозв'язок між економічним зростанням і сталим розвитком;- описати основні екологічні проблеми та висвітлити актуальність та пріоритети екологічно збалансованого розвитку;- дати поняття людського розвитку як головного чинника і показника суспільного прогресу та його місце у соціальній підсистемі сталого розвитку;- проаналізувати соціо-економіко-екологічну систему як сукупність соціальної, економічної, екологічної підсистем, гармонійно об'єднаних у ціле, що породжує нову якість – сталий розвиток;- розглянути концепцію сталого розвитку України.- набуття студентами навичок та умінь самостійно вирішувати певні практичні питання з урахуванням впливу наслідків діяльності для сталого розвитку економіки;- вміти визначати проблеми, які стоять перед суспільством і які можуть бути вирішені шляхом використання та додержання принципів сталого розвитку економіки;- оцінювати фактори, що впливають на сталий розвиток економіки на різних рівнях;- набути знання та вміння використовувати принципи сталого розвитку для сталого розвитку аграрної сфери економіки.
Компетентності	загальні: ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

	<p>спеціальні: СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку. СК10.Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем. СК12. Здатність визначати та розв'язувати економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем. ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень. ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів. ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем. ПРН 16. Формулювати, аналізувати та приймати ефективні рішення у сфері агробізнесу в контексті сталого розвитку суспільства.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекцій/ практичні (семінарські, лабораторні)	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)	Залучені стейкхолдери (спільне проведення аудиту. занять)
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Глобалізаційні виклики та необхідність переходу суспільства до концепції сталого розвитку	2/2	<p>Сутність глобалізації, її ефекти, етапи, її позитивні та негативні наслідки, економічна та культурна глобалізація.</p> <p>Глобальні проблеми: сутність, причини виникнення, класифікація, економічні аспекти, можливості та способи розв'язання.</p> <p>Положення "Порядку денного на 21 століття". Глобалізаційні процеси та їх вплив на соціально-економічний розвиток України.</p> <p>Необхідність переходу до Стратегії сталого розвитку суспільства.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	-
Тема 2. Концепція сталого розвитку.	2/4	<p>Історія формування концепції сталого розвитку суспільства. Роль ООН у визначенні засад сталого розвитку.</p> <p>Концептуальна сутність сталого розвитку. Основні поняття і визначення сталого розвитку.</p> <p>Ключові моменти концепції сталого розвитку.</p> <p>Інституційне забезпечення концепції сталого розвитку.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	-
Тема 3. Цілі сталого	2/4	Цілі сталого розвитку людст-	Опрацювання	10	-

розвитку		<p>ва.</p> <p>Індикатори та індекси сталого розвитку.</p> <p>Взаємозв'язок індикаторів сталого розвитку із системою показників Цілей розвитку тисячоліття та системою індикаторів Європейського союзу.</p> <p>Поняття моніторингу сталого розвитку, його мета та об'єкт.</p>	<p>лекційного матеріалу.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>		
Тема 4. Стратегія сталого розвитку України.	2/4	<p>Стратегічне бачення сталого розвитку України.</p> <p>Керівні принципи Стратегії сталого розвитку України.</p> <p>Національні цілі сталого розвитку України.</p> <p>Впровадження Стратегії сталого розвитку України.</p> <p>Ключові цільові показники впровадження Стратегії сталого розвитку України.</p> <p>Особливості формування стратегій сталого розвитку на регіональному та місцевому рівнях..</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	10	-
Модульний контроль			<p>Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	10	x
Змістовий модуль 2					
Тема 5. Економічна складова сталого розвитку	2/4	<p>Економічне зростання і сталий розвиток.</p> <p>Економічні умови збалансованого розвитку територій.</p> <p>Оцінювання конкурентоспроможності та економічної безпеки територій.</p> <p>Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.</p> <p>Оцінювання економічних індикаторів сталого розвитку.</p> <p>Раціональне використання природних ресурсів. Висока ресурсо- та енергоємність української економіки як загроза сталості розвитку.</p> <p>Економічний механізм раціонального природокористування.</p> <p>Шляхи та засоби реалізації державної політики сталого розвитку в економічній та</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	10	-

		фінансовій сферах.			
Тема 6. Екологічна складова сталого розвитку	2/4	Екологічна криза. Сталий розвиток та міжнародна екологічна політика. Сталий розвиток природно-ресурсного потенціалу. Інституційні детермінанти забезпечення екологічного вектору сталого розвитку територій. Міжнародна та національна екологічна політика і сталий розвиток територій. Природно-техногенна та екологічної безпека сталого розвитку. Стратегічні завдання сталого розвитку України у сфері екологічно збалансованого розвитку економіки	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	-
Тема 7. Соціальна складова сталого розвитку	2/4	Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку. Інституційні детермінанти забезпечення соціального вектору сталого розвитку. Здоров'я населення та якість життя. Поняття й сутність індексу людського розвитку. Розвиток громадянського суспільства	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	-
Тема 8. Сталий розвиток аграрної сфери України	2/4	Тенденції розвитку аграрної сфери економіки. Економічні аспекти сталого розвитку аграрної сфери економіки. Екологічні аспекти сталого розвитку аграрної сфери економіки. Соціальні аспекти сталого розвитку аграрної сфери економіки. Створення та реалізація Стратегії сталого розвитку аграрної сфери економіки.	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	<i>гостьовий лектор: голова Уманської Районної Державної Адміністрації Черкаської області Олійник В.В.</i>
Модульний контроль			Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	10	x
Всього за два модулі				70	
Залік				30	
Всього за курс				100	

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «залік» для денної форми навчання з дисципліни «Стратегія сталого розвитку»

Поточний модульний контроль										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	МК 10	T5	T6	T7	T8	МК 10	100
10	10	10	10	балів	10	10	10	10	балів	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Аналітичний звіт: Україна на шляху до стабільності та зростання. Режим доступу: http://newsep.com.ua/media/projects/1/ file/New_Ukraine_book.pdf.
- Боголюбов В.М. та ін С 77 Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. К.: ВЦ НУБШУ, 2018. 446 с
- Боголюбов В.М., Прилипко В.А. Стратегія сталого розвитку: Навчальний посібник / Херсон: Олді-плюс, 2010. 322 с.
- Вернадский В. И. Биосфера и ноосфера / В. И. Вернадский ; сост. Н. А. Костяшкин, Е. М. Гончарова. М.: Айрис+пресс, 2003. 575 с.
- Глобальні цілі сталого розвитку 2030. Режим доступу: [http://www.un.org.ua/images/documents/3615/цілі_web\(2\).pdf](http://www.un.org.ua/images/documents/3615/цілі_web(2).pdf).
- Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Дейлі Г.; [пер.з англ.]. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
- Караваєва Н. В., Карпан Р. В., Коцко Т. А. Сталий розвиток: еколого-економічна оптимізація територіально-виробничих систем: Навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2008. 384 с.
- Клименко М.О. Стратегія сталого розвитку: навч. посіб./М.О. Клименко, Л.В. Клименко. Рівне: НУВГ, 2010.267 с.
- Коломієць, Л. В. (2019). Стратегія сталого розвитку..
- Коржнев М.М. Природно-ресурсні основи сталого розвитку. Київ: Вид. КНУ. 2001. 270

с.

11. Коротіч, Г. В. (2017). Філософія сталого розвитку просторових систем: навчальний посібник.
12. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. 72 с.-URL: http://ecos.kiev.ua/share/upload/Dopovid_nacionalna_paradygma_stalogo_rozvytku.pdf.
13. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 654 с.
14. Порядок денний на XXI століття : Програма дій ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (Саміт «Планета Земля», 1992 р.): Пер. з англ. 2-ге вид. К.: Інтелсфера, 2000. 360 с.
15. Садовенко А.П., Серeda В.І., Масловська Л.Ц. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник. / За ред. А.П. Садовенко, В.І. Серeda, Л.Ц. Масловська. К: 2009. 239 с.
16. Садовенко, А., Масловська, Л., Серeda, В., & Тимочко, Т. (2011). Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник/А. Садовенко, Л. Масловська, В. Серeda, Т. Тимочко.–2 вид.
17. Сприяння сталому розвитку в Україні / Міжнародний проект за ініціативи Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй та Агенції США з міжнародного розвитку. Режим доступу: <http://www.undpsust.kiev.ua/>.
18. Степаненко, А. В., & Дронова, О. Л. (2016). Кононенко ОЮ Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник/ОЮ Кононенко.К.: ДП «Прінт сервіс», 2016. 109 с. ISBN 978-617-7069-33-0.
19. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
20. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/ЖН6YF00A>.
21. Форум по устойчивому развитию Украины. Режим доступу: <http://www.sustainable-cities.net.ua>.

Додаткова література:

1. Архітектоніка управління збалансованим розвитком національної економіки/ кол. моног. за ред. . Т.Л.Желюк. Тернопіль: Крок, 2017. 337с.
2. Бурляй А. П., Бурляй О.Л. Рябченко О. О. Роль сільських домогосподарств у сталому розвитку України. – Науковий збірник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск 18. Ужгород. 2018. С.58-63
3. Бурляй А., Рябченко О. Інституційні засади класифікації малих сільських господарств в Україні в контексті сталого розвитку. Збірник наукових праць Білоцерківського національного аграрного університету. Серія «Економіка та управління АПК». Біла церква, 2018. Випуск 1 (139). С.40-49.
4. Бурляй А.П. Організаційно-економічні засади екологізації аграрної сфери економіки України: монографія. Умань. Видавець «Сочінський М.М.», 2019. 348с.
5. Бурляй А.П. Оцінка впливу еколого-економічних чинників на розвиток сільського господарства. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2019. 35. С.7-13. DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2019-35-1. ISSN 2307-8030 (PRINT).
6. Бурляй А.П., Костюк В.С., Смолій Л.В., Осіпова А.А. СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2021. Вип. 98. Ч.2. С. 221-231. DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-221-231.
7. Бурляй А.П., Лемещенко Н.М. Сталий розвиток сільського господарства: соціальний аспект [Електронний ресурс]. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. №6(17). С.476-486.
8. Гуторов О.І., Бурляй А.П. Науково-практичні підходи та напрями формування організаційно-економічного забезпечення екологізації сільського господарства України в умовах сталого розвитку. Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки”. № 1. 2021. С. 55-69. DOI:

10.31359/2312-3427-2021-1-55.

9. Згуровський М. З. Сталий розвиток регіонів України [Текст] / науковий керівник М. З. Згуровський. К.: НТУУ «КПІ», 2009. 197 с.

10. Зубець М.В. Екологія: критична. Голос України. 2008. № 109 (4359). С. 6.

11. Лемещенко Н.М., Бурляй О.Л., Бурляй А.П. Диверсифікація виробництва як напрям сталого розвитку сільськогосподарських підприємств Черкаської області. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. Умань, 2018. Вип.93. – Ч.2: Економічні науки. – С.114–131.

12. Мелаш, В. Д., Молодиченко, В. В., Гнатів, О. В., Вахняк, Н. В., Саєнко, Ю. О., & Варениченко, А. Б. (2017). Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку: навчально-методичний посібник. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ педагогів ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, 250.

Інтернет-джерела

1. Офіційний сайт Держкомстату України // www.ukrstat.gov.ua/
2. Офіційний сайт Світового банку // <http://web.worldbank.org>.
3. Офіційний сайт Міжнародної організації праці // <http://www.ilo.org/global/langen/index.htm>.
4. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку // <http://wdc.org.ua/uk/geoinformatics>